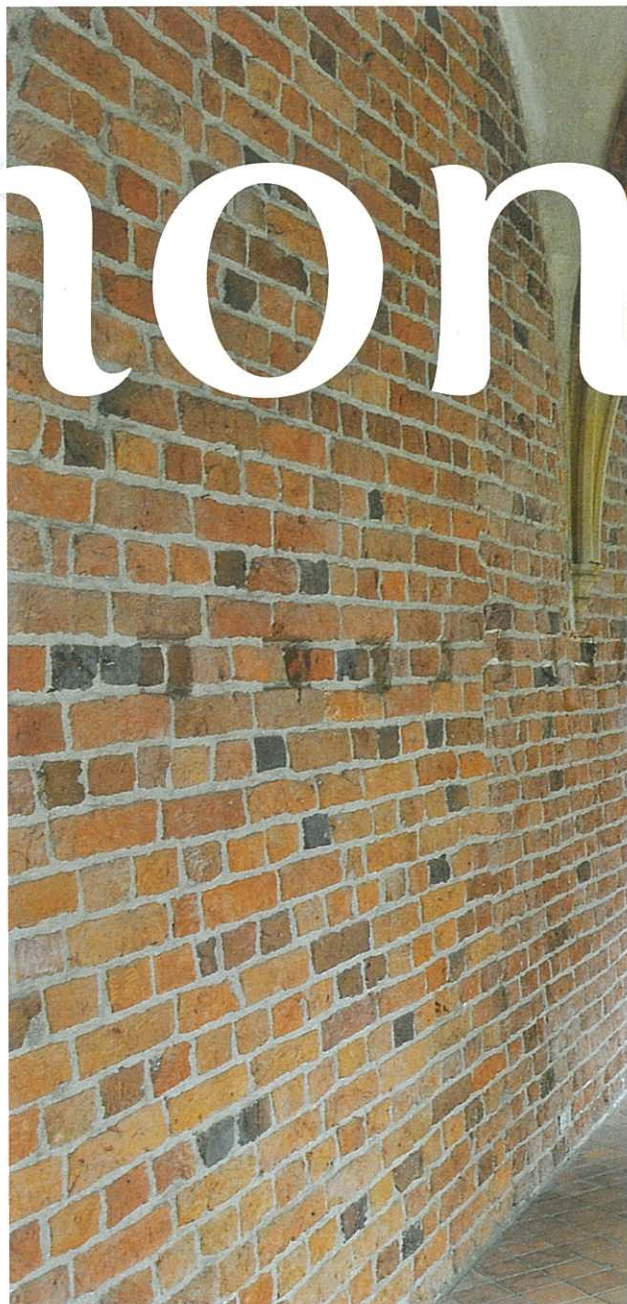

Nieuwe mon

Een inleiding

Kloosters waren altijd al plekken van zowel traditie als vernieuwing. Wanneer de kerk te veel verwereldlijkte, werd zij door de kloosters weer bij de essentie van de traditie bepaald. En wanneer de kerk vastliep in haar eigen traditionalisme, zetten de kloosters weer de vernieuwing in. Tegenwoordig ontstaan er op steeds meer plekken in Nederland nieuwe initiatieven die op monastieke leest geschoeid zijn. Voor *Laetare* reden om daar in september een heel themanummer aan te wijden. Rosaliene Israël geeft hier al een overzicht.

Rosaliene Israël

Het monastieke is 'in' en dat is in een tijd waarin veel ordes en congregaties worstelen met hun voortbestaan op z'n minst opvallend. Jan-Willem Wits, die een *informatiekit* voor kloostergangers publiceerde, noemt het 'de monastieke paradox': terwijl veel kloosters met moeite het hoofd boven water weten te houden, is het aantal bezoekers van kloosters nog nooit zo groot geweest. Dat het monastieke in zwang is, is niet alleen af te lezen aan het toegenomen kloosterbezoek. In den lande bruist het van de monastieke initia-

astieke

initiatieven

tieven. In protestantse context leidt het zoeken naar aansprekende vormen van kerkzijn tot de oprichting van pioniersplekken met een monastiek karakter (zoals Nijkleaster (Jorwerd), Kloosterwelle (Noordwelle), Ontmoetingshuis Moderne Devotie (Zwolle), Evensong en Pub Experience (Utrecht) en de Binnenkamer, een 'klooster in the cloud'). Reden voor de Protestantse Kerk om ds. Wim den Braber aan te stellen als 'kloostercoördinator' met de opdracht om deze nieuwe initiatieven in kaart te brengen en een lerend netwerk op te zetten. Bovendien groeit

de afgelopen tien jaar het aantal christelijke leefgemeenschappen dat zich expliciet monastiek noemt (zoals het Kleiklooster (Amsterdam) en Stadsklooster Arnhem). En er worden wijkgemeenten gerevitaliseerd en kerkgebouwen herbestemd door er christelijke leefgemeenschappen met een lokaal-diaconaal karakter te vestigen (denk aan de Elthetogemeenschap, Leefgemeenschap Slotervaart en de Augustanahof (alle te Amsterdam)). Daarnaast wordt er gezocht naar manieren om (voormalige) kloosters in aansluiting bij het monastieke gedachtegoed

FOTO: MARIEKE MEIJER-BERNARD.

Bewoners Stads-
klooster Arnhem
aan de eettafel.

Leefgemeen-
schap Eltheto.

een nieuwe bestemming te geven (zoals Casella (Hilversum), de Abdij Sion (Diepenveen) en het Klooster Sint Agatha (Cuijk)).

Een van de rode draden die door al deze initiatieven heen lopen, is de opname van oeroude monastieke praktijken als het getijdengebed, de *lectio divina*, de persoonlijke en collectieve retraite en geestelijk begeleiding. Kennelijk sluiten deze praktijken op de een of andere manier aan bij datgene waarnaar niet alleen ongebonden zinzoekers, maar ook doorgewinterde kerkgangers

op zoek zijn. Enigszins losgeweekt uit het traditionele monastieke kader van een gemeenschap van celibatair levende religieuzen onder de verantwoordelijkheid van een religieuze overheid, krijgen deze praktijken een nieuwe 'Sitz im Leben' van pioniersplekken en christelijke leefgemeenschappen.

Dit roept op z'n minst een aantal algemene vragen op. Kunnen monastieke praktijken eigenlijk wel los gezien worden van de context van een religieus leven? Deze vraag stelt ook Thomas Quartier in zijn boek *Anders Leven* over hedendaagse monastieke spiritualiteit.

Hoe verhoudt zich het tijdelijke karakter van pioniersplekken tot het continuüm dat de monastieke praktijken kenmerkt? Wat spreekt hedendaagse zinzoekers en kerkmensen aan in de monastieke spiritualiteit? Wat beweegt mensen in een individualistische maatschappij om in een nieuwe monastieke gemeenschap te gaan wonen?

En wat betekenen deze ontwikkelingen voor de liturgie? Immers, de liturgie is de dragende factor in een monastiek leven. Hoe wordt er omgegaan met het getijdengebed? Wat zijn de inspiratiebronnen voor de praktische vormgeving? En hoe verhouden deze initiatieven zich tot diverse liturgische en kerkelijke stromingen? U begrijpt: meer dan voldoende aanlei-

FOTO: SAMUEL OTTE.

ding voor de redactie van *Laetare* om een speciaal themanummer aan monastieke initiatieven te wijden.

Rosaliene Israël is predikant voor christelijke leefgemeenschappen van de Protestantse Kerk Amsterdam. Zij is lid van de community van Oudezijds 100, een van de oudste oecumenische leefgemeenschappen in ons land, en onderzoekt voor de Protestantse Theologische Universiteit de betekenis van deze intense en intensieve vorm van spiritualiteit voor de kerk van de toekomst. Rosaliene is gastredacteur van het *Laetare*-themanummer 'Monastiek'.

Thomas Quartier: *Anders Leven - Hedendaagse monastieke spiritualiteit*, Heeswijk: Abdij van Berne, 2015.

Over Oudezijds 100 verscheen in *Eredienstvaardig* jrg. 27 nr. 1 een artikel van Rosaliene Israël. Over Nieuw Sion publiceerde *Laetare* een Verkenning, jrg. 32 nr. 4.

Jan-Willem Wits: *Eerste Hulp Bij Kloosterbezoek*, Utrecht: Uitgeverij Kok, 2014.

Rosaliene Israël: *Monastiek pionieren - een verkenning*, in opdracht van Protestantse Kerk Nederland, 2015.

www.nijkleaster.frl

www.kloosterwelle.nl

[https://www.facebook.com/Wekelijkse-Choral-](https://www.facebook.com/Wekelijkse-Choral-Evensong-Pub-in-Utrecht-242779492829841/)

[Evensong-Pub-in-Utrecht-242779492829841/](https://www.facebook.com/Wekelijkse-Choral-Evensong-Pub-in-Utrecht-242779492829841/)

www.bidindebinnenkamer.nl

www.kleiklooster.nl

www.stadskloosterarnhem.nl

www.casella.nl

www.nieuwsion.nl

www.kloostersintagatha.nl

www.elthetokerkamsterdam.nl

<https://leefgemeenschapslotervaart.wordpress.com>

http://www.diaconie.com/nieuws/2015/Van_Augustanakerk_naar_Augustanahof.html

ADVERTENTIE

De Kandelaar

Gereformeerde kerk Amersfoort-Centrum

...is op zoek naar een KERKMUSICUS (M/V, 0.2 FTE)

De kerkmusicus...

- ... heeft een brede kerkmuzikale interesse
- ... heeft gevoel voor liturgie en hoe een kerkdienst werkt
- ... verzorgt afstemming met voorgangers voor inpassing van muziek in de kerkdienst
- ... kan muziek arrangeren voor muziekgroepen
- ... kan leiding geven aan muziekgroepen
- ... is ambitieus en wil zich inzetten om nieuwe initiatieven te starten

De kerkmusicus beschikt over:

- ... functieniveau II (PKN)
- ... affiniteit met onze kerkelijke richting
- ... competentie op het gebied van vocale aansturing (cantorij, gospelkoor, kinderkoor, combo)
- ... competentie op het gebied van instrumentale aansturing (orkest, combo, andere instrumenten)

Honorering conform de regelingen van de PKN.

Muzikaal profiel "De Kandelaar":

Onze gemeente telt bijna 500 leden en heeft een zeer gevarieerde samenstelling. De Kandelaar beschikt over een orgel en een vleugel, en voorts over een cantorij, een muziekensemble, een koperblazersgroep en een combo.

Voor nadere inlichtingen kan men zich wenden tot de vertrekkende kerkmusicus Harry van Wijk, tel. 033-4651199 of 06-25126243, of via e-mail harry@harryvanwijk.nl.

Brieven te richten aan de scriba van de kerkenraad: Dr. J.P. de Vries
Heiligenbergerweg 116
3816 AM Amersfoort
of per e-mail: scriba@amersfoort-c.gkv.nl

Interesse graag voor 30 april 2017 kenbaar maken.